

Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár

A piacgazdaság kialakulásával, a kis- és középvállalatok (KKV-k) térhódításával párhuzamosan a könyvtárak iránti információigények is megváltoznak, átstrukturálódnak. E folyamat részeként egyre markánsabban jelentkezik az üzleti információk iránti igény, amely kielégítésének hazai könyvtáraink egyelőre csak részben tudnak eleget tenni meglévő állományaik és szolgáltatásfajtáik révén.

Aligha vitatható, hogy a KKV-k információellátásában a könyvtárakra is jelentős feladat hárul, hiszen

- az igényelt információk zöme továbbra is nyomtatott formában áll rendelkezésre (ezek beszerzésére, tárolására, feldolgozására és szolgáltatására pedig elsősorban a könyvtárakban vannak meg a pénzügyi, személyi és eszközfeltételek);
- ma már a korszerű könyvtárak szolgáltatási köre a dokumentumok mellett kiterjed a számítógéppel olvasható (online, CD-ROM) adatbázisokra is;
- elsősorban a könyvtárak azok a helyek, ahová információért szokás fordulni, természetesen tehát, hogy az olvasóközönség a könyvtárhoz az egyéb információk mellett az üzleti információ szolgáltatását is elvárja.

Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár korán felismerte annak a szükségességét, hogy a tudományos és műszaki információszolgáltatás mellett fokozatosan bővítse a műszaki vonatkozású vállalkozói, üzleti szféra számára szükséges információszolgáltatásai körét. Az OMK fokozott figyelmet fordít állománygyarapításában a műszaki információkhoz kapcsolódó üzleti információk beszerzésére, munkatársai pedig évről évre bővülő mértékben végzik a külföldi online elérésű adatbázisokban, illetve CD-ROM adatbázisokban a vállalkozások által igényelt információkeresést. Ehhez számos, kifejezetten üzleti, faktografikus információt tartalmazó adatbázis áll rendelkezésükre. Ezeket négy csoportba oszthatjuk:

- *Szabadalmi információs* adatbázisok, amelyek technológiákra, termékekre, cégekre irányulnak, feltárva ezzel az egyes gyártó cégek fejlesztési főirányait, illetve a technológiák trendjeit (pl. Derwent, INPADOC).
- *Céginformációs* adatbázisok. Amerika és Nyugat-Európa cégeiről adnak alapinformációkat és – a nagyobb cégek esetén – pénzügyi és mér-

leginformációkat (pl. Dun & Bradstreet, Compass, Kreditanstalt, Hoppenstedt).

- Cégekről, termelésről, piacokról, kereskedelemről stb. publikált *üzleti híreket* tartalmazó adatbázisok (pl. Predicasts, ReuterTextline).
- *Külkereskedelemszisztematikai* adatbázis a 23 legfejlettebb ipari országnak a világ összes országával folytatott kereskedelmi tevékenységéről (TRADSTAT).

Az intézmény fejlesztési tervei között szerepel egy kifejezetten üzleti Információs szolgáltatás elindítása. Ennek előkészítését szolgálja egy folyamatban lévő UNIDO-támogatású projekt, amelynek keretében lehetőség nyílt az Egyesült Királyság könyvtáraiban működő business Információs szolgáltatások tanulmányozására, tapasztalataik átvétele céljából, továbbá néhány angliai tanácsadó szakértő meghívására. Ezek a jó nevű brit szakemberek egyfelől előadásokat tartottak a tárgyban, másfelől az OMIKK jelenlegi felkészültségét és lehetőségeit megismerve, tanulmányaikban konkrét javaslatokat tettek a beszerzendő dokumentumok, illetve a szolgáltatásba bekapcsolódó online és CD-ROM adatbázisok körére, a szolgáltatás megvalósításának lehetséges módjaira, illetve más külföldi, hasonló szolgáltatásokat nyújtó könyvtárakkal, hálózatokkal való együttműködésre. Az UNIDO-támogatás ezen túlmenően lehetőséget adott a könyvtár CD-ROM szolgáltatásainak fejlesztésére is, nevezetesen egy helyi CD-ROM hálózati rendszer beszerzésére, illetve néhány üzleti információs CD-ROM adatbázis (Euro-pean Compass on Disc - európai céginformációk; F&S Index plus Text/International - üzleti hírek; Metadex Collection - fémek, műanyagok stb. szakirodalma és velük kapcsolatos üzleti hírek) előfizetésére.

A tervezett business Információs szolgáltatás részét fogja képezni a hazai könyvtárakban kialakuló ilyen típusú szolgáltatási hálózatnak, amelynek előkészítése a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és a Művelődési és Köznevelési Minisztérium kezdeményezésére 1992 októberében megalakult Vállalkozási Információs Projektet szervező együttműködési kör keretében folyik (bővebben lásd Csaba *Gabriella* beszámolóját a TMT 1993. évi 3. számában, p. 124-125.).

A különböző, nem könyvtári szervezetekben már megindult, a KKV-k információellátását célzó szolgáltatások és a könyvtárakban kialakuló ez irányú szolgáltatások egyfelől bizonyos fokig konkurencsei lesznek egymásnak, másfelől jól kiegészíthetik és segíthetik egymást, hiszen az erre vállalkozó könyvtárak közvetítőivé válnak a nem könyvtári

szervezetekben létrehozott Információs tevékenységnek és szolgáltatásoknak, ezenkívül – elsősorban dokumentumbázisukra támaszkodva - kiszolgálóivá e szervezeteknek, illetve az általuk átirányított felhasználói igényeknek.

Szántó Péter